

П Л А Н
практичних занять з навчальної дисципліни
«СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА» для студентів 4 курсу Слідчо-
криміналістичного інституту

Заняття 1. Спеціальні знання: сутність та форми їх використання в судочинстві.

Сутність спеціальних знань. Форми використання спеціальних знань у судочинстві. Співвідношення понять «судовий експерт» і «спеціаліст». Залучення спеціаліста до проведення слідчих дій. Участь спеціаліста в огляді місця події, предметів і документів, комп'ютерної техніки. Правила виявлення, вилучення, фіксації і упакування слідів і предметів.

Заняття 2. Судова експертиза: поняття, предмет, об'єкти, завдання.

Принципи судово-експертної діяльності (законність, незалежність, об'єктивність і повнота дослідження). Класифікація завдань судової експертизи. Сутність ідентифікаційних, діагностичних та ситуаційних завдань судової експертизи. Види зразків для експертизи. Експертний експеримент та експертні зразки.

Заняття 3. Методи і методики практичної експертної діяльності.

Класифікація експертних методів. Критерії допустимості використання методів у судочинстві (законність, безпечність, етичність, науковість). Лабораторні методи дослідження доказів. Типові методики вирішення ідентифікаційних та діагностичних експертних завдань, їх етапи. Види експертних методик, їх структура. Проблеми алгоритмізації експертних досліджень.

Заняття 4. Класифікація судових експертиз.

Підстави класифікації судових експертиз. Класифікації судових експертиз за різними підставами. Класи, роди та види судової експертизи. Клас криміналістичних експертиз. Ознаки об'єктів судової експертизи, їх

класифікація. Стійкі та нестійкі ознаки, якісні та кількісні ознаки. Ідентифікаційні і діагностичні ознаки. Ідентифікаційний період.

Заняття 5. Трасологічна експертиза.

Сутність трасологічної експертизи. Класифікація слідів у трасології. Експертиза слідів рук людини. Експертизи слідів ніг людини, її взуття, шкарпеток, панчіх, рукавичок, одягу. Експертиза знарядь, агрегатів, інструментів, холодної зброї і залишених ними слідів. Ідентифікація цілого за частинами. Експертиза слідів транспортних засобів. Експертизи замикальних та контрольних засобів. Експертиза рельєфних знаків на металі, пластмасі та інших матеріалах. Експертиза вузлів та петель.

Заняття 6. Криміналістичні експертизи (окрім трасологічної).

Почеркознавча; лінгвістична експертиза мовлення; технічна експертиза документів; балістична експертиза фототехнічна, портретна; вибухотехнічна, інженерно-технічна експертизи та ін.

Заняття 7. Експертиза матеріалів, речовин та виробів.

Експертиза лакофарбових матеріалів і покриттів; полімерних матеріалів; волокнистих матеріалів; нафтопродуктів і пально-мастильних матеріалів; скла, кераміки; наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; спиртовмісних сумішей; ґрунтів; металів і сплавів; наявності шкідливих речовин у навколишньому середовищі; речовин хімічних виробництв та спеціальних хімічних речовин; харчових продуктів; сильнодіючих і отруйних речовин); біологічна.

Класифікація мікрочастинок. Можливості дослідження мікрочастинок в межах різних видів експертиз матеріалів, речовин та виробів

Заняття 8. Нові види судових експертиз.

Експертизи у сфері інтелектуальної власності. Експертиза об'єктів авторського права. Поняття плагіату. Експертиза об'єктів промислової власності. Експертиза голограм. Експертиза відео- та звукозапису. Телекомунікаційна експертиза, генотипоскопічна та інші нові види судових експертиз.

Заняття 9. Судовий експерт, його процесуальний статус і компетенція.

Професіограма судового експерта. Компетенція та компетентність судового експерта. Права і обов'язки судового експерта. Експертна ініціатива. Порядок підготовки та перепідготовки судового експерта. Порядок атестації та переатестації судового експерта. Порядок рецензування висновків експерта.

Заняття 10. Призначення судової експертизи (залучення експерта).

Порядок призначення судової експертизи. Постанова слідчого про залучення експерта, її структура. Ухвала суду про призначення експертизи (залучення експерта). Особливості проведення судової експертизи у суді. Порядок призначення і проведення додаткової, повторної, комплексної, комісійної експертиз. Правила та умови отримання зразків для експертизи. Вибір експерта, експертної установи, постановка запитань експертіві.

Заняття 11. Висновок експерта та його оцінка.

Зміст і структура експертного висновку. Форми висновку експерта. Вірогідність і достовірність в експертному дослідженні. Суб'єкти оцінки висновку експерта. Критерії оцінки висновку експерта, як джерела доказів (належність, допустимість, достовірність, достатність). Оцінка висновку органом, що призначив експертизу (залучив експерта) в умовах змагального кримінального процесу. Допомога спеціаліста в оцінці наукової достовірності висновку експерта. Критерії оцінки висновку експерта.

Нормативні акти та література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Про судову експертизу. Закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

3. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

4. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом МЮ України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

5. Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза. Курс общей теории. Москва : Норма, 2009. URL: <https://www.twirpx.com/file/2399170/>.

6. Авдеева Г.К. Судова експертиза контрафактної аудіовізуальної продукції: Монографія / за ред. проф. Шепітька В.Ю. Харків: Право, 2006. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/648/1/AvdeevaMono.pdf>.

7. Авдеева Г.К., Рябухіна В.О. Українсько-російський словник спеціальних термінів криміналістичної експертизи холодної зброї. Харків: ХНДІСЕ, 2008. URL: <http://www.twirpx.com/file/1785199/>

8. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. – Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол. В.Ю. Шепітько (голова) та ін. : Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави та права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2018.

9. Грановский Г.Л. Основы трасологии. 2-е изд. Москва: Наука, 2006.

10. Експертизи у судовій практиці / За заг. ред. В.Г. Гончаренка. Київ: Юрінком Інтер, 2004. – 388 с. URL: http://adhdportal.com/book_3638_chapter_97_ZMST.html

11. Експертизи у судочинстві України: наук.-практ. посібник / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, І. В. Гори. Київ: Юрінком Інтер, 2015.

12. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдеева та ін.; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017.

13. Інформаційний збірник з питань правових та організаційних основ судово-експертної діяльності. Одеса, 2015

14. Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій. Київ : Ін Юре, 2007.
15. Криміналістика : підручник : у 2 т. / [В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін.]; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019.
16. Практическое руководство по производству судебных экспертиз для экспертов и специалистов. 2-е изд., перераб. и дополн. / под ред. Т. В. Аверьяновой. Москва : Норма, 2011.
17. Сегай М. Я., Стринжа В. К. Судебная экспертиза материальных следов-отображений (проблемы методологии). Киев : Ін Юре, 1997.
18. Сучасні можливості судових експертиз / Практикум з криміналістики: навч. посібн. / за ред. В. Ю. Шепітька. Київ: Ін Юре, 2013. – С. 92-106. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2414982/>
19. Теория судебной экспертизы: учебник / Е.Р. Россинская, Е.И. Галяшина, А.М. Зинин; под ред. Е.Р. Россинской. Москва : Норма, 2009.
20. Типи вузлів і петель: довід. для праців. правоохорон. органів / В. Ю. Шепітько, Г. К. Авдеєва, С. В. Волобуєва та ін. Харків: Право, 2007. URL: <http://dspace.nulau.edu.ua/handle/123456789/273>.
21. Шепітько В. Ю. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності: наук.-практ. посіб. / В. Ю. Шепітько, І. В. Борисенко, С. О. Когут, О. М. Могильніков. Харків: Гриф, 2003.
22. Шерстюк В. М. Судово-експертна діяльність (організаційно-правові та морально-психологічні засади): монографія / за ред. В. Ю. Шепітька. Сімферополь: ООО «ДІАЙПГ», 2008.
23. Щербаковский М. Г. Судебные экспертизы: назначение, производство, использование: учеб-практ. пособие. Харьков: Эспада, 2005.
24. Яремчук В. О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія; за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Апостіль, 2015.